

УДК 314.4:616-084-053.31:001.8

С.В. Дудник

Характеристика системи попередження дитячої смертності

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», м. Київ

Мета. Представити розроблену та обґрунтовану систему попередження дитячої смертності в Україні.

Матеріали та методи. В ході роботи використано бібліосемантичний та аналітичний методи, а також методи контент-аналізу, порівняльного аналізу, структурно-логічного аналізу, описового моделювання та системного підходу. Об'єктом дослідження стали медична допомога дитячому населенню, перинатальна допомога всіх рівнів її надання, рекомендаційні бази ВООЗ, ООН, Ради Європи в галузі охорони здоров'я щодо причин смерті дітей та їх попередження, смертність дітей у віці до 5-ти років, медико-соціальні детермінанти дитячої смертності за період 2014-2018 рр.

Результати дослідження. Запропоновано систему попередження дитячої смертності, розробка та обґрунтування якої проводилось на підставі результатів власного дослідження у відповідності до визначеної низки завдань. Представлено: організаційну модель системи попередження дитячої смертності, що передбачає прийняття на державному рівні Національної багатосекторальної програми з попередження дитячої смертності; модель системи попередження дитячої смертності, при розробці якої використано метод системного підходу, що включає структуру, процес, результати, а також три напрями: державний, регіональний мультисекторальний (система охорони здоров'я та інших секторів), сімейний рівень; функціонально-організаційну систему попередження дитячої смертності, що включає вже існуючі складові, удосконалені елементи та нові складові. Запропонована система з попередження дитячої смертності позитивно оцінено експертами.

Висновки. За результатами проведеного дослідження представлено характеристику розробленої та обґрунтованої функціонально-організаційної системи попередження дитячої смертності в Україні з доведеною ефективністю, а також організаційної моделі системи попередження дитячої смертності, моделі системи попередження дитячої смертності, що включають імплементацію Національного плану дій глобальної ініціативи ВООЗ «Кожна Жінка, кожна Дитина» та побудовані на основі проведених власних досліджень з урахуванням рекомендацій ВООЗ, ООН, Ради Європи в галузі охорони здоров'я щодо попередження дитячої смертності, що спрямовано на попередження випадків смерті, яким можна запобігти.

Ключові слова: смертність, попередження дитячої смертності, система, модель системи, функціонально-організаційна система попередження смертності.

Вступ

Протягом останніх десятиліть на світовому рівні, завдяки зусиллям урядів більшості країн, у вирішенні проблеми попередження дитячої смертності у віці до п'яти років досягнуто значний прогрес, а саме починаючи з 2000 року вдалося врятувати життя 50 млн. дітей у віці до п'яти років. За даними ВООЗ, якби всі країни мали середні показники смертності на рівні країн з високим рівнем доходів, 87% випадків смерті дітей молодше п'яти років можна було б уникнути, зберігши майже 5 млн. життів тільки в 2016 р. Переважна частка випадків смерті серед дітей у віці до 5-ти років відбувається у віці до 1-го року життя, а саме у неонатальний період, до того ж щороку в середньому 2,6 млн. дітей з'являються на світ мертвонародженими [1, 2, 4]. На фоні зниження загального рівня дитячої смертності, зниження рівня неонатальної смертності відбувається достатньо повільно, при тому що більшості її випадків можна уникнути та запобігти при використанні необхідних знань та технологій там, де вони найбільш необхідні, тим більш, що на даний час для попередження дитячої смертності існують достатня кількість простих і недорогих заходів [2–4]. В цілому, сучасна медична наука має ресурси для збереження життя та поліпшення здоров'я дітей, це і ефективні інтервенції, і підвищенні якості та безпечності надання медичної допомоги матері та дитині, і шляхи надання послуг, і збільшення доступності та охоплення кваліфікованою медичною допомогою всіх, хто її потребує, імунізація, грудне вигодовування тощо [2, 4].

Не зважаючи на існуючі позитивні тенденції, попередження дитячої смертності продовжує залишатись однією з першочергових проблем у всьому світі, тому зусилля світової спільноти спрямовані на подальший пошук ефективних шляхів її вирішення у відповідності до нових викликів сьогодення, що знайшло своє відображення у ряді документів, серед яких: Цілі сталого розвитку (ЦСР), де одна із ЦСР спрямована на боротьбу із запобіжною дитячою смертністю і забезпечення скорочення нерівності і охоплення немовлят, дітей і матерів особливо з найбільш незахищених верств населення якісною медичною допомогою; Глобальна стратегія охорони здоров'я жінок і дітей, що направлена на зміцнення політики і поліпшення допомоги жінкам і дітям у будь-якій країні світу, прогресивною частиною якої є ініціатива «Кожна Жінка, кожна Дитина», а також ініціатива «Кожен Новонароджений» та Глобальний план дій,

схвалений Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я, який покликаний у рамках одного покоління покінчити з попереджувальними випадками материнської і дитячої смертності, для чого країни мають запровадити свій національний план дій з охорони здоров'я дітей для чого необхідно переглянути свої державні стратегії відносно матері та дитини, забезпечити поліпшення доступу до якісної медичної допомоги, зміцнити інформаційні системи охорони здоров'я, проводити моніторинг, тощо [5, 6]; політика «Здоров'я – 2020. Основи європейської політики і стратегія для XXI століття» містить наукове обґрунтування комплексного підходу та дій щодо зміцнення здоров'я, профілактики хвороб і підвищенню рівня добробуту людей з урахуванням соціальних детермінант із здійсненням цілеспрямованих втручань для населення, що найбільше потребує допомоги, а також впровадження міжсекторальних взаємодій в охороні здоров'я, для чого необхідно інвестувати в здоров'я на всіх етапах життя людини і розширити права і можливості громадян, підтримувати здоров'я протягом усього життя, впроваджувати ефективні стратегії, що охоплюють всі етапи життя, нові підходи до зміцнення здоров'я і профілактики хвороб, поліпшувати здоров'я і забезпечувати соціальну справедливість стосовно здоров'я починаючи із забезпечення безпечної вагітності, здорового початку життя, розвитку дитини в ранньому дитячому віці, благополуччя дітей та підлітків [7]. Таким чином, з урахуванням вищевказаного та враховуючи той факт, що в Україні спостерігається один із найвищих рівнів дитячої смертності серед країн європейського регіону, розробка та обґрунтування ефективної системи попередження дитячої смертності є надзвичайно актуальною.

Мета дослідження: представити характеристику розробленої та обґрунтованої функціонально-організаційної системи попередження дитячої смертності в Україні.

Об'єкт і методи дослідження: об'єктом дослідження стали медична допомога дитячому населенню, перинатальна допомога всіх рівнів її надання, рекомендаційні бази ВООЗ, ООН, Ради Європи в галузі охорони здоров'я щодо причин смерті дітей та їх попередження, смертність дітей у віці до 5-ти років, медико-соціальні детермінанти дитячої смертності за період дослідження 2014-2018 рр.

В ході дослідження дотримано принципів Гельсінської декларації, прийнятої Генеральною асамблеєю Всесвітньої медичної асоціації (1964-2000 рр.), Конвенції ради Європи про права людини та біомедицину (1997 р.) Європейської конвенції по використанню хребетних тварин для експериментів (1986 р.), відповідні положення ВООЗ, Міжнародної ради медичних наукових товариств, міжнародного кодексу медичної етики (1983 р.) та закони України.

При виконанні роботи використано наступні методи дослідження: біблосемантичний, контент-аналізу, аналітичний, порівняльного аналізу, структурно-логічного аналізу, описового моделювання, системний підхід.

Дослідження проведене в рамках виконання НДР «Наукове обґрунтування і розробка системи заходів по оптимізації ефективності медичної допомоги матерям і новонародженим в умовах регіоналізації перинатальної допомоги» ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», № держреєстрації 0117U002419, строки виконання 2017-2019 рр.

Результати дослідження та їх обговорення

Науковим підґрунтям для системи попередження дитячої смертності стали результати проведеного власного дослідження: результати аналізу медико-демографічних показників дитячого населення на державному та регіональному рівнях, смертність дітей поза стаціонару, встановлені медико-соціальні детермінанти смертності дітей, результати комплексної оцінки стану перинатальної допомоги в Україні та за її регіонами, організації та стану надання медичної допомоги дитячому населенню на всіх рівнях її надання на державному та регіональному рівнях. Розробка та обґрунтування системи попередження дитячої смертності проводилась у відповідності до виділеної низки завдань: забезпечення міжсекторального підходу в системі попередження дитячої смертності; забезпечення безперервного підвищення кваліфікації медичних працівників, починаючи з ЛЗП-СЛ, з питань профілактики дитячої смертності та якості надання медичної допомоги тощо; підвищення якості, доступності та результативності медичної допомоги дітям та вагітним на всіх рівнях її надання, особливо для малозахищених верств населення; активне залучення громадськості до вирішення проблеми попередження дитячої смертності; підвищення рівня соціального захисту матері та дитини; формування розвинутої інфраструктури з популяризації пріоритетності здоров'я дитини у суспільстві та формування відповідального батьківства; забезпечення високого рівня медико-гігієнічної освіти дітей; здійснення безперервного моніторингу та оцінки за якістю надання медичної допомоги, стандартними індикаторами, медико-соціальними детермінантами; скорочення рівня дитячої смертності; покращення соціальної та демографічної ситуації в країні.

Організаційна модель системи попередження дитячої смертності для її ефективної дії передбачає прийняття на державному рівні Національної багатосекторальної програми з попередження дитячої смертності із включенням заходів глобальної ініціативи ВООЗ «Кожна жінка, кожна дитина», на підставі якої на рівні об'єкту системи (обласні державні адміністрації та створені обласні міжсекторальні координаційні ради з попередження дитячої смертності) на регіональних рівнях мають бути затверджені регіональні багатосекторальні науково-комплексні програми з попередження дитячої смертності (рис. 1).

Розробка моделі системи попередження дитячої смертності проводилась з використанням методу системного підходу, що включає наступні складові: 1 – структуру (включаючи ресурси, а саме: організаційна структура, кадри, матеріально-технічна база, фінансування (джерела фінансування), інформаційна база (інформаційне забезпечення),

технології, стандарти), 2 – процес, 3 – результати (рис. 2). Важливим є те, що система включає нормативне та організаційно-методичне забезпечення зниження дитячої смертності, здійснення якісного моніторингу і в тому числі проведення аналізу детермінант дитячої смертності з позиції їх попередження, затвердження регіональних програм з попередження дитячої смертності, на рівні регіонів збережено регіональний підхід, що дозволяє враховувати регіональні особливості дитячої смертності, пріоритетним, паралельно із удосконаленням організаційних підходів у наданні медичної допомоги дітям, стає удосконалення організації перинатальної і неонатальної допомоги, впровадження передових сучасних технологій у наданні медичної допомоги дітям (реанімаційних, інтенсивної терапії новонародженим та дітям раннього віку тощо). Система включає три напрями щодо зниження дитячої смертності: державний, регіональний мультисекторальний (система охорони здоров'я та інших секторів), сімейний рівень.

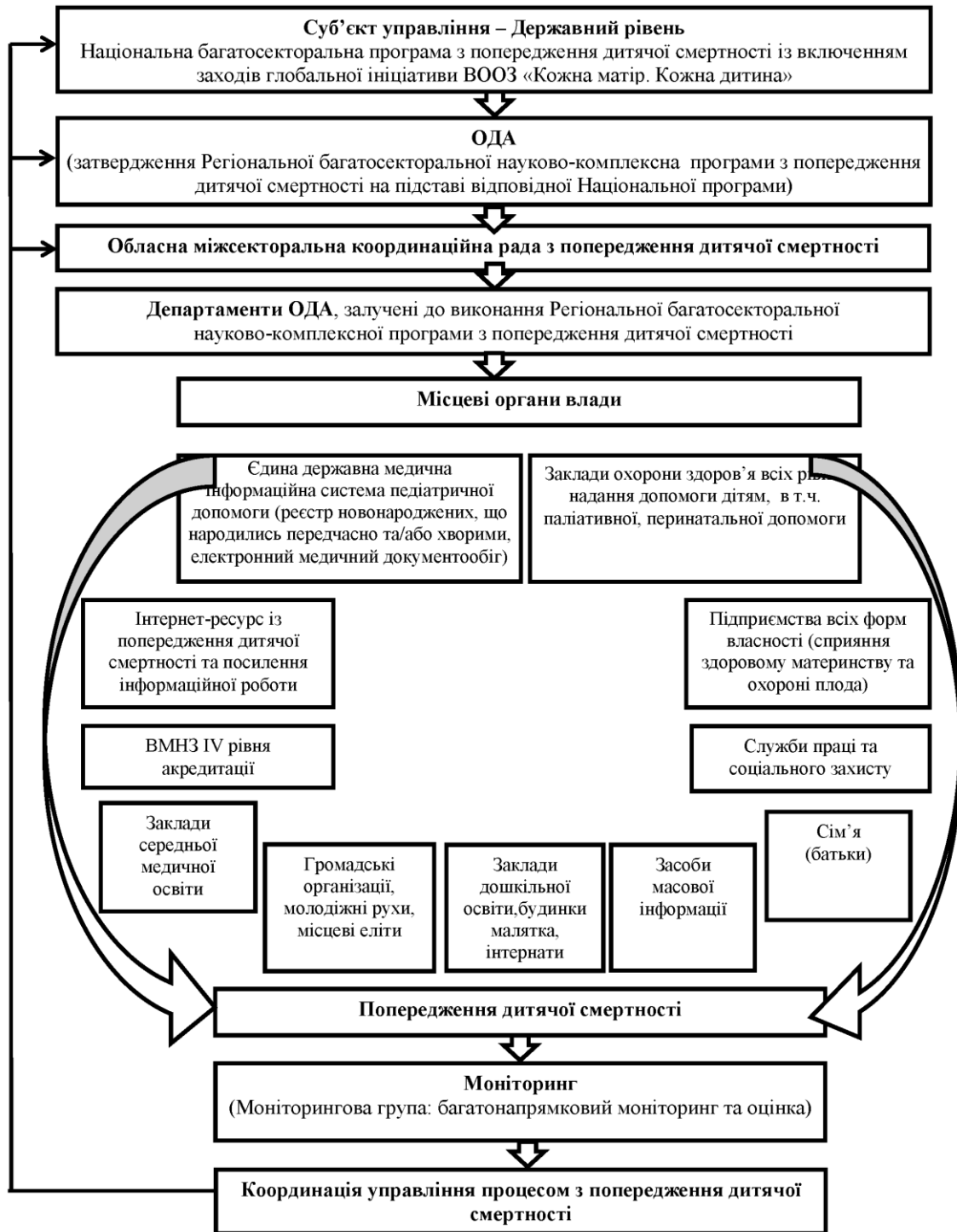

Рис. 1. Організаційна модель системи попередження дитячої смертності

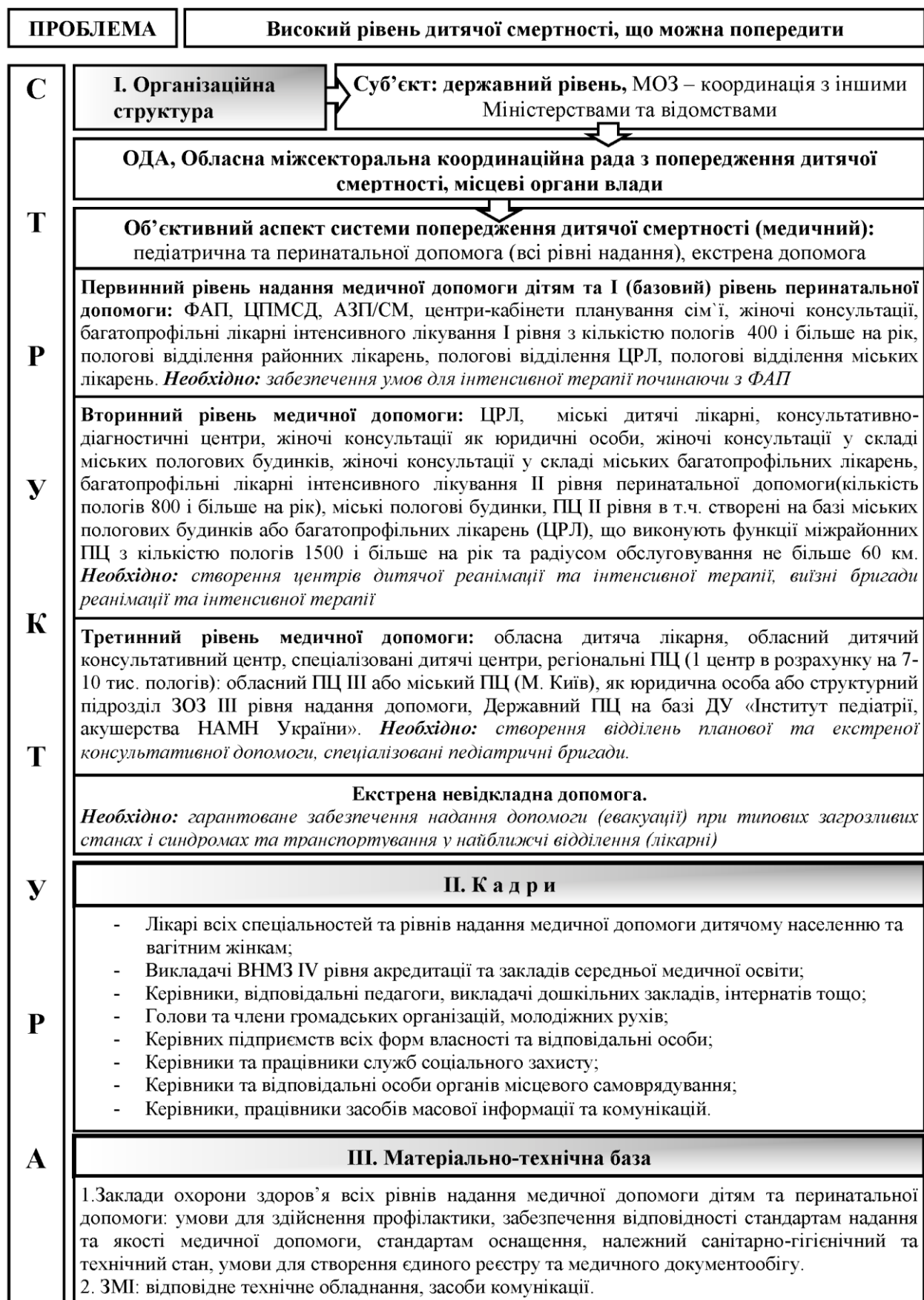

Рис. 2 Модель системи попередження дитячої смертності

С Т Р У К Т У Р А	III. Матеріально-технічна база
	3. Служби соціального захисту: відповідне технічне обладнання, засоби комунікації.
	4. Рівень громади: база для створення умов для ЗСЖ, формування стереотипу сім'ї орієнтованого на збереження здоров'я дітей.
	5. Громадські організації: партнерські об'єднання, оргтехніка, тощо.
	7. ВМНЗ та заклади середньої медичної освіти: навчальні бази, умови для впровадження та використання сучасних наукових розробок щодо підходів попередження передчасної дитячої смертності у освітню діяльність, забезпечення методичною літературою, учбовими посібниками з навчання компетентному та кваліфікаційному рівням знань з надання медичної допомоги дітям, перинатальної практики, лікарів всіх рівнів надання допомоги, включаючи ЛЗП/СМ.
	8. Підприємства: відповідні умови та справний стан устаткування.
	9. Заклади дошкільної освіти: відповідний санітарно-технічний стан споруд, умови для дотримання безпеки життєдіяльності та безпечного перебування дітей, навчання персоналу спостереженню за станом здоров'я дітей та надання первинної допомоги і тактиці дій при загрозливих станах.
	10. Будинки-малятка, інтернати: відповідний санітарно-гігієнічний стан, технічні споруди, оснащення та умови для медичного спостереження та доступності медичної допомоги.
	IV. Фінансування (джерела фінансування)
	Державне фінансування (державні гарантії щодо охоплення медичною допомогою дітей та вагітних жінок), приватні інвестиції, інвестиції місцевих еліт, громадських організацій.
V. Інформаційна база (інформаційний компонент системи)	
<ul style="list-style-type: none"> - Інтернет-ресурс з попередження дитячої смертності та збереження здоров'я дітей; - ЗМІ: програми, реклама з пропагування профілактики дитячої смертності, своєчасного звернення за медичною допомогою при загрозливих станах, ЗСЖ, орієнтації сім'ї на збереження здоров'я дітей, тощо; - Єдина державна медична інформаційна система педіатричної допомоги, включно реєстр новонароджених, що народились передчасно та/або хворими; - Електронний медичний документообіг; - Інструктажі з БЖД та праці; - Акції громадських організацій та молодіжних рухів щодо збереження здоров'я дітей та пропагуванні здоров'я дитини у сімейному колі як найвищої цінності; - Учбові матеріали, листівки для батьків; 	
VI. Технології	
<ul style="list-style-type: none"> - Розробка науково-комплексних програм з попередження дитячої смертності; - Впровадження Інтернет-технологій; - Впровадження сучасних освітніх програм з попередження дитячої смертності; - Дотримання медичних та соціальних стандартів; - Телемедичні технології; - Передові сучасні технології медичної допомоги дітям (реанімаційні, інтенсивної терапії, виходження); - Наступність спостереження за дітьми; - Впровадження нормативно-правових актів щодо охорони дитинства та організаційно-методичне забезпечення тактики зниження дитячої смертності; - Впровадження гарантованого пакету охоплення дітей та вагітних жінок медичними послугами; - Дотримання умов ЗСЖ, БЖД, тощо 	
VII. Стандарти	
Розробка і впровадження сучасних стандартів педіатричної, перинатальної, екстреної медичної допомоги	

Рис. 2 Модель системи попередження дитячої смертності (продовження)

П	1. Виконання Державної багатосекторальної програми з попередження дитячої смертності та Національного плану дій Глобальної ініціативи «Кожна матір. Кожна дитина», регіональних програм, прийнятих на підставі державної програми. Оцінка, координація, управління, контроль за процесом профілактики дитячої смертності..
	2. Надання інтенсивної терапії, реанімаційних послуг дитячому населенню на рівні ПМСД (ФАП, ЦПМСД, АЗП/СМ) тощо.
Р	3.. Надання допомоги (евакуації) при типових загрозливих станах та синдромах (транспортування у найближче відділення).
	4. Координація Державним перинатальним центром всіх перинатальних служб.
О	5. Застосування передових сучасних технологій щодо надання медичної допомоги дітям (принципів надання послуг). Проведення телемедичного консультування.
	6. Дотримання санітарно-гігієнічних стандартів приміщень та навколишнього середовища.
Ц	7. Здійснення психологічної та/або соціальної підтримки та/або допомоги матерям (сім'ям з дітьми) в кризових станах.
	8. Удосконалення та дотримання державних стандартів діагностики, лікування, реабілітації, паліативної допомоги дитячому населенню.
Е	9. Впровадження та використання гарантованого пакету медичних послуг дитячому населенню в рамках всебічного охоплення послугами охорони здоров'я, забезпечення наступності спостереження та медичної допомоги дитячому населенню, доступності, комплексності надання, безперервності.
	10. Дотримання прав пацієнта та етико-деонтологічних норм медико-профілактичної діяльності..
С	11. Виконання законодавства України щодо охорони здоров'я матері та дитини, соціальної політики.
	12. Розробка та впровадження нормативно-правових актів (удосконалення) щодо охорони дитинства та організаційно-методичне забезпечення тактики зниження дитячої смертності.
Е	13. Впровадження нового стандарту підготовки лікарів з питання попередження дитячої смертності, забезпечення безперервної освіти лікарів на післядипломному рівні (відповідний кваліфікаційний та компетенційний рівень), підготовка викладачів з блоку питань попередження дитячої смертності.
	14. Діяльність та контроль ЛЗП/СЛ за орієнтацією сімей на ЗСЖ, здоров'я дітей, майбутніх дітей.
С	15. Запровадження механізмів відповідальності обласних, міських рад за міжбюджетне фінансування ЗОЗ. Забезпечення пріоритетного фінансування материнства та дитинства в країні.
	16. Моніторинг та постійний аналіз детермінант дитячої смертності (в т.ч. медико-соціальними) з позиції їх попередження з урахуванням регіональних особливостей. Відстеження процесу скорочення дитячої смертності.
С	17. Моніторинг за якістю надання медичної допомоги дітям за стандартними індикаторами.
	18. Моніторинг і оцінка перинатальної допомоги. Комплексна оцінка діяльності закладів перинатальної допомоги. SWOT - аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища.
С	19. Впровадження заходів ефективної соціальної політики відносно сімей соціального ризику.
	20. Впровадження заходів профілактики соціального сирітства.
С	21. Впровадження програми по відповідальному батьківству та керівних принципів стратегії репродуктивного здоров'я, здоров'я новонароджених та дітей.
	22. Приведення у відповідність та впровадження нормативів складності та напруженості медичних працівників, що надають допомогу дітям.
С	23. Впровадження Єдиної державної медичної інформаційної системи педіатричної допомоги, включно реєстр новонароджених, що народились передчасно та/або хворими.
	24. Взаємодія органів соціального забезпечення ЗОЗ.
С	25. Дотримання та розширення скринінгу на вроджені вади розвитку, орфанні хвороби, тощо.
	26. Впровадження пересувних дитячих поліклінік.
С	27. Створення мережі денних дитячих стаціонарів.
	28. Забезпечення продовження регіоналізації перинатальної допомоги. Завершення створення ПЦ II та II рівнів.
С	29. Розвиток медичних закладів профілактичної спрямованості.
	30. Впровадження системи катамнестичного спостереження та раннього втручання.
С	31. Впровадження комплексної інтеграції послуг, комплексного ведення дитячого населення.
	32.. Дотримання заходів з охорони репродуктивного здоров'я на підприємствах.

Рис. 2 Модель системи попередження дитячої смертності (продовження)

Рис. 2 Модель системи попередження дитячої смертності (продовження)

На державному та регіональному напрямах з урахуванням процесів децентралізації система передбачає: вдосконалення системи фінансування та об'єм фінансування служби охорони матері та дитини, та їх пріоритетність; вдосконалення соціальної політики, особливо по відношенню до сімей із групи соціального ризику; гарантоване забезпечення безоплатною та доступною медичною допомогою матерів та дітей; вдосконалення ефективності надання невідкладної та реанімаційної допомоги. Сімейний напрям включає: формування відповідального батьківства, підвищення медичної обізнаності батьків щодо загрозливих для життя дітей станів і тактиці дій при них, формування здорового способу життя, медичної активності щодо здоров'я дитини та власного здоров'я профілактичної спрямованості, формування стереотипу сім'ї на збереження здоров'я дитини, профілактика соціального сирітства.

Розроблена функціонально-організаційна система попередження дитячої смертності включає в себе суб'єкт та об'єкт управління, всі рівні надання медичної допомоги дитячому населенню, перинатальну допомогу всіх рівнів надання, екстрену невідкладну допомогу дітям, наглядові опікунські ради, блок наукового регулювання, ВНМЗ IV рівня акредитації до- та післядипломного рівня освіти, участь громадськості, а також передбачає різноспрямований моніторинг для якісної оцінки діяльності системи та прийняття управлінських рішень. Новими елементами системи попередження дитячої смертності є створення спеціалізованих педіатричних бригад, відділень планової та екстреної консультативної допомоги на третинному рівні, спеціалізованих центрів дитячої реанімації та інтенсивної терапії, виїзних бригад реанімації та інтенсивної терапії, блоку моніторингу (в тому числі за медико-соціальними детермінантами), оцінки, контролю, координації, управління процесом профілактики дитячої смертності, показників смертності та захворюваності, оцінки якості надання медичної допомоги дітям, комплексної оцінки перинатальної допомоги на всіх рівнях її надання за розробленою та обґрунтованою методологією. Частково впровадженими елементами системи є діяльність наглядових (опікунських) рад, проведення SWOT-аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища регіоналізації перинатальної допомоги, створення умов надання та впровадження етапної допомоги (евакуації) при типових загрозливих станах та синдромах (транспортування у найближчі відділення) на рівні екстреної невідкладної допомоги (рис. 3). За результатами дослідження для оцінки розробленої та обґрунтованої системи було створено експертну групу до якої увійшли організатори охорони здоров'я, науковці, практичні лікарі, батьки. Ставлення експертів до запропонованої системи попередження дитячої смертності оцінювалось після їх ознайомлення з матеріалами дослідження та проведеної дискусії за допомогою медико-соціологічного дослідження шляхом заповнення експертами спеціально розробленої анкети. За результатами проведених розрахунків в цілому позитивно оцінили систему 96,0%, експертів також було отримано коефіцієнт варіації відношення експертів до запропонованої системи менше 10%, що вказує на високу їх узгодженість в своєму рішенні щодо позитивної оцінки запропонованої системи попередження дитячої смертності.

Висновки

У відповідності до рекомендаційних документів ВООЗ, ООН, Ради Європи в галузі охорони здоров'я щодо попередження дитячої смертності, проведеного дослідження щодо стану організації медичної допомоги дитячому населенню України, перинатальної допомоги, встановлених медико-соціальних детермінант смертності дітей, результатів аналізу медико-демографічної показників смертності дітей у віці до 5-ти років розроблено та обґрунтовано організаційну модель системи попередження дитячої смертності, модель системи попередження дитячої смертності та функціонально-організаційну систему попередження дитячої смертності в Україні з доведеною ефективністю, яка включає імплементацію Національного плану дій глобальної ініціативи ВООЗ «Кожна Жінка, кожна Дитина» і спрямована на скорочення попереджувальних випадків дитячої смертності в державі.

Перспективи подальших досліджень пов'язані із вивченням результатів практичного впровадження системи попередження дитячої смертності в країні та на регіональному рівні.

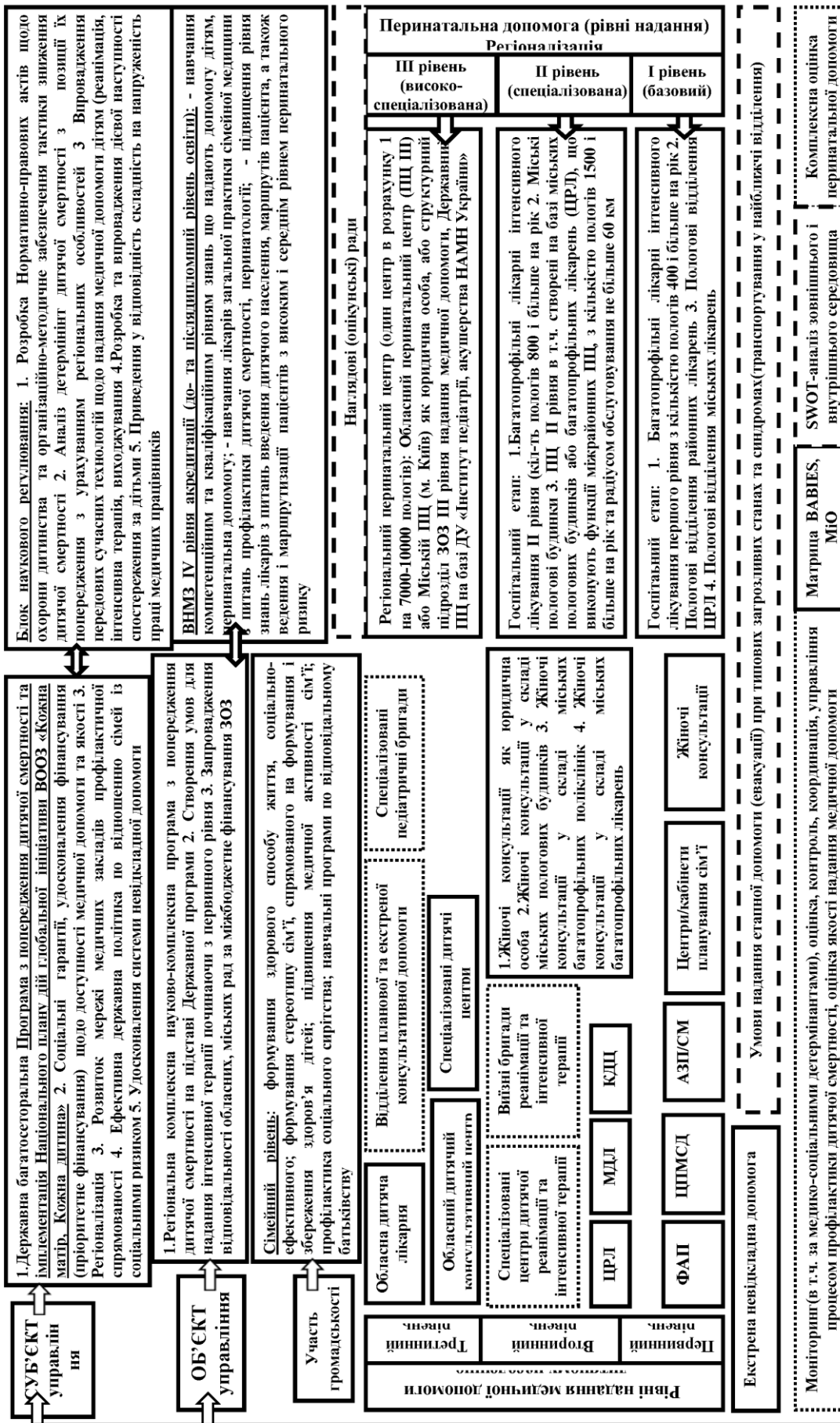

Рис. 3 Функціонально-організаційна система попередження дитячої смертності

Література

1. Guillot, Michel, et al., 'Child Mortality Estimation: A global overview of infant and child mortality age patterns in light of new empirical data', PLoS Medicine, vol. 9, no. 8, 2012.
2. Alkema, Leontine, et al., 'National, Regional, and Global Sex Ratios of Infant, Child, and Under-5 Mortality and Identification of Countries With Outlying Ratios: A systematic assessment', The Lancet Global Health, vol. 2, no. 9, 1 September 2014, pp. e521–e530.
3. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе, 2009 г. Здоровье и системы здравоохранения. Копенгаген, Европейское региональное бюро ВОЗ, 2009 (http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0006/117186/E93103R.pdf).
4. Levels and Trends in Child Mortality United Nations Inter-Agency Group for Child Mortality Estimation (UN IGME), Report 2019. Режим доступа: <file:///C:/Users/svdud/Downloads/UN-IGME-Child-Mortality-Report-2019.pdf>
5. The Global Strategy For Women's, Children's And Adolescents' Health (2016-2030) _ Every Woman Every Child. Режим доступа: <http://www.who.int/life-course/partners/global-strategy/en/>
6. Every Newborn: an action plan to end preventable deaths. Режим доступа: http://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/newborn/enap_consultation/en/
7. Здоровье-2020 – основы европейской политики и стратегия для XXI века. Режим доступа: <http://www.euro.who.int/ru/health-topics/health-policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being>.

References

1. Guillot, Michel, et al., 'Child Mortality Estimation: A global overview of infant and child mortality age patterns in light of new empirical data, PLoS Medicine, vol. 9, no. 8, 2012.
2. Alkema, Leontine, et al., 'National, Regional, and Global Sex Ratios of Infant, Child, and Under-5 Mortality and Identification of Countries With Outlying Ratios: A systematic assessment, The Lancet Global Health, vol. 2, no. 9, 1 September 2014, pp. e521–e530.
3. Doklad o sostoyanii zdravookhraneniya v Evrope, 2009 g. Zdorov'e i sistemy zdravookhraneniya. Kopenagagen, Evropejskoe regional'noe byuro VOZ, 2009 (http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0006/117186/E93103R.pdf).
4. Levels and Trends in Child Mortality United Nations Inter-Agency Group for Child Mortality Estimation (UN IGME), Report 2019. Rezhym dostupu: <file:///C:/Users/svdud/Downloads/UN-IGME-Child-Mortality-Report-2019.pdf>
5. The Global Strategy For Womens, Childrens And Adolescents Health (2016-2030) _ Every Woman Every Child. Rezhym dostupu: <http://www.who.int/life-course/partners/global-strategy/en/>
6. Every Newborn: an action plan to end preventable deaths. Rezhym dostupu: http://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/newborn/enap_consultation/en/
7. Zdorov'e-2020 – osnovy evropejskoj politiki i strategiya dlya XXI veka. Rezhym dostupu: <http://www.euro.who.int/ru/health-topics/health-policy/health-2020-the-european-policy-for-health-and-well-being>

Дата надходження рукопису до редакції: 02.09.2019 р.

Характеристика системы предупреждения детской смертности

С.В. Дудник

ГУ «Украинский институт стратегических исследований МОЗ Украины», г. Киев

Цель. Представить разработанную и обоснованную систему предупреждения детской смертности в Украине.

Материалы и методы. В ходе работы использованы библосемантический и аналитический методы, а также методы контент-анализа, сравнительного анализа, структурно-логического анализа, описательного моделирования и системного подхода.

Результаты исследования. Предложена система предупреждения детской смертности, разработка и обоснование которой проводилось на основании результатов собственного исследования в соответствии с определенным рядом задач. Представлено: организационную модель системы предупреждения детской смертности, что предполагает принятие на государственном уровне Национальной многосекторальной программы по предупреждению детской смертности; модель системы предупреждения детской смертности, при разработке которой использован метод системного подхода, включающий структуру, процесс, результаты, а также три направления: государственный, региональный мультисекторальный (система здравоохранения и другие секторы), семейный уровень; функционально-организационную систему предупреждения детской смертности, включая уже существующие компоненты, усовершенствованные элементы и новые составляющие системы. Предложенная система предупреждения детской смертности получила позитивную оценку экспертов.

Выводы. По результатам проведенного исследования представлена характеристика разработанной и обоснованной функционально-организационной системы предупреждения детской смертности в Украине с доказанной эффективностью, а также организационной модели системы предупреждения детской смертности, модели системы предупреждения детской смертности, включающие имплементацию Национального плана действий глобальной инициативы ВОЗ «Каждая Женщина, каждый Ребенок», построенные на основе проведенных собственных исследований с учетом рекомендаций ВОЗ, ООН, Совета Европы в здравоохранения по предупреждению детской смертности, что направлено на предупреждение случаев смерти, которые можно предотвратить.

Ключевые слова: смертность, предупреждение детской смертности, система, модель системы, функционально-организационная система предупреждения смертности.

Characteristics of child's mortality prevention system

S.V. Dudnyk

SE «Ukrainian institute of strategic researches of Ministry of Public Health of Ukraine», Kyiv

Purpose. To submit a developed and substantiated of child's mortality prevention system in Ukraine.

Materials and methods. During the research, bibliosemantic and analytical methods were used, as well as methods of content analysis, comparative analysis, structural logical analysis, descriptive modeling and a systematic approach. Objects of research were the organization of medical care for children, perinatal care at all levels of its provision, the WHO, UN, Council of Europe recommendation bases in the field of health regarding the death's causes of children and their prevention, mortality of children under 5 years of age, medical and social determinants of child mortality for study period 2014-2018. The study was conducted as part of the research work «Scientific justification and development of a system of measures to optimize the effectiveness of medical care for mothers and newborns in the context of regionalization of perinatal care», State Establishment «Ukrainian institute of strategic researches of Ministry of Public Health of Ukraine», state registration number 0117U002419, deadlines 2017-2019.

Results of the research. A system is proposed for child's mortality prevention, the development and justification of which was carried out on the results of our own research in accordance with a number of tasks. Presented: an organizational model of child's mortality prevention system, which involves the adoption at the state level of a national multisectoral program to prevent child mortality; a model of child's mortality prevention system, the development of which uses the method of a systematic approach, including structure, process, results, as well as three areas of its implementation: state, regional multisectoral (health system and other sectors), family level; functional and organizational system for child's mortality prevention, which includes existing components, advanced elements and new components of the system. The child's mortality prevention system has been praised by experts.

Conclusions. An organizational model of a system for preventing child mortality, model a of child's mortality prevention system, and a functional and organizational system for preventing child mortality in Ukraine with proven effectiveness in accordance with the recommendations of the WHO, UN and the Council of Europe in the field of healthcare for the prevention of child mortality were developed and justified on the basis of study of the state of organization of medical care for the children of Ukraine, based on a study of the state of analysis of perinatal care, based on established medical and social determinants of child mortality, based on the analysis of medical and demographic indicators of mortality in children under 5 years of age. The developed system includes the implementation of the National Plan of Action of the WHO global initiative «Every Woman, Every Child», the system is aimed at reducing preventive cases of child mortality in the country.

Key words: mortality, child mortality prevention, system, model of system, functional and organizational mortality prevention system.

Відомості про автора

Дудник Світлана Валеріївна – кандидат медичних наук, учений секретар ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»; докторант; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.